

26. september 2018

Rast miezd pomáha daňovej prognóze

Prognóza daňových a odvodových príjmov na roky 2018 až 2021 (september 2018)

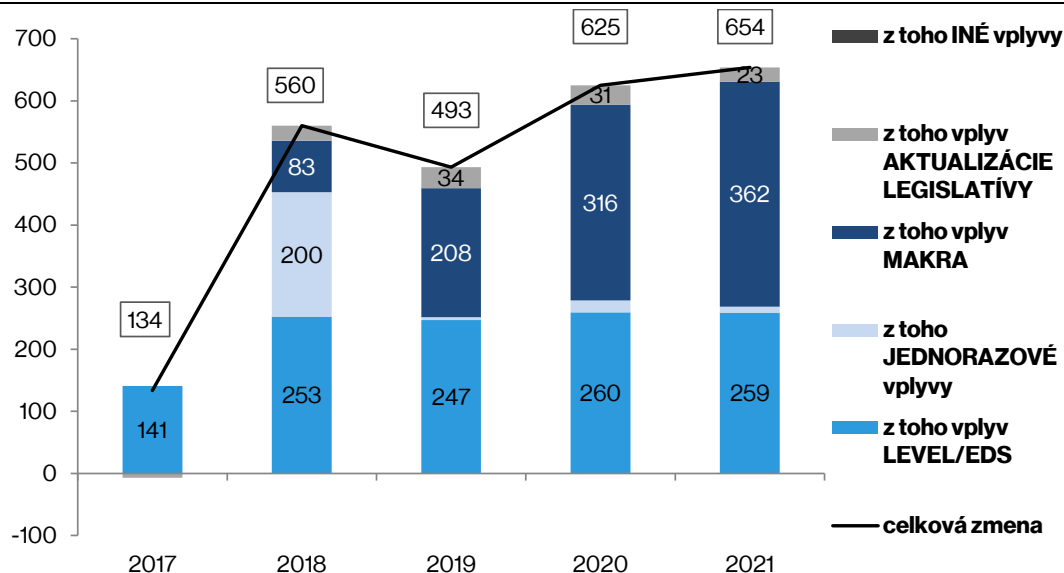
Peter Harvan, Michal Havlát

Aktuálna prognóza zvyšuje daňové príjmy o 560 až 654 mil. eur v rokoch 2018 až 2021 (0,6 % HDP). Zatiaľ čo v roku 2018 pomáha najmä rastúca efektívnosť výberu, od roku 2019 významnejšie prispieva predpokladaný makroekonomický vývoj, najmä silnejší rast miezd. Lepšie príjmy pomáhajú v prvom rade samosprávam a Sociálnej poisťovni. Na základe lepšieho vyrovnanía korporátnej dane revidujeme nahor aj príjmy za rok 2017.

Dane pridávajú viac ako pol miliardy v roku 2018

Septembrová prognóza zvyšuje odhad daňových a odvodových príjmov v rokoch 2018 až 2021 o 560 až 654 mil. eur (Graf 1)¹. Výrazný vplyv má nárast efektívnosti výberu daní v roku 2018. Zvýšenie odhadu príjmov od roku 2019 možno pripísať pozitívnemu vývoju miezd.

Graf 1: Zmena prognózy daňovo-odvodových príjmov oproti júnu 2018 (v mil. eur)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Mzdová báza láme rekordy

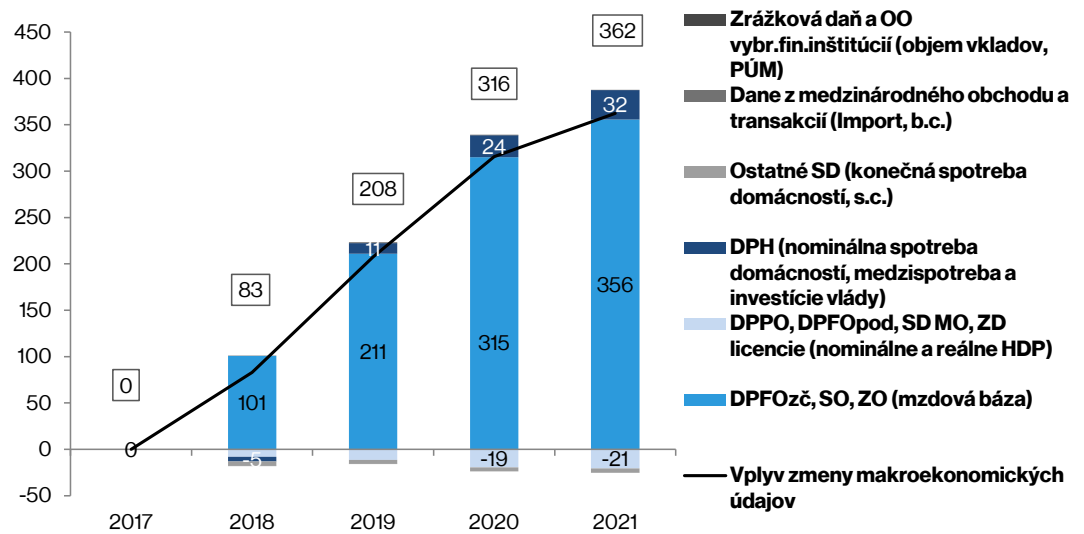
Pozitívny makroekonomický vývoj zvyšuje daňové príjmy na celom prognózovanom horizonte s výraznejším vplyvom od roku 2019 (Graf 2). Rast mzdovej bázy od roku 2018 aktualizujeme oproti júnovej prognóze nahor o 0,7 p. b.. Rastúce mzdy a zamestnanosť zvýšia príjmy z odvodov a dane z príjmov fyzických osôb (DPFO). Od roku 2019 porastie rýchlejšie aj upravená makroekonomická základňa pre DPH² a podporí jej výnos. Revízia niektorých makrozákladní nadol marginálne ovplyvní výnosy spotrebných daní a korporátnej dane.

¹ Daňová prognóza zohľadňuje údaje do augusta a septembrovú makroekonomickú prognózu.

² Jedná sa o konečnú spotrebu domácností a zo sektoru vlády aj o medzispotrebu a investície (THFK) neplatcov DPH.

Graf 2: Vplyv makroekonomickej prognózy na aktualizáciu odhadu daní³ (v mil. eur)

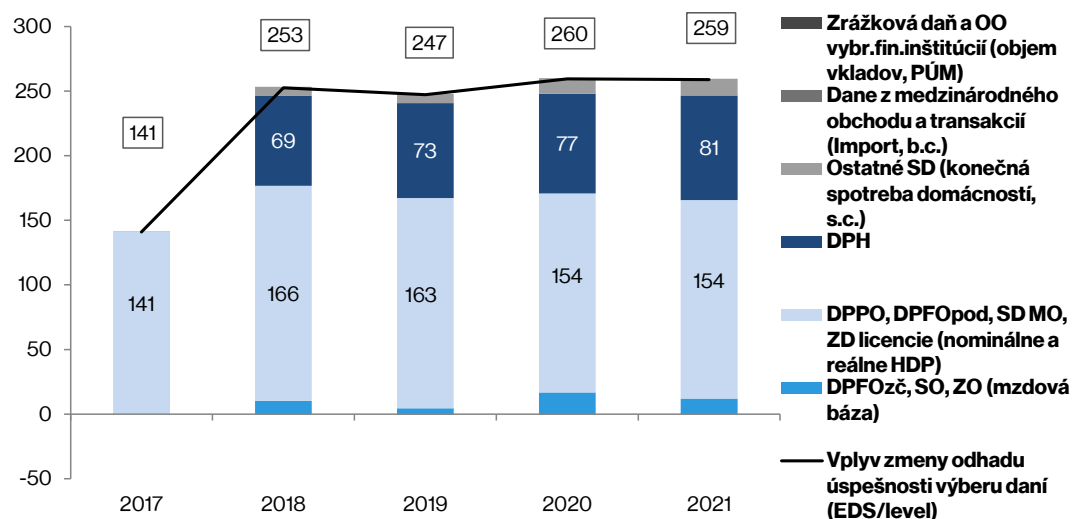

zdroj: IFP, UložiskoIFP

Rastie efektívnosť výberu DPPO a DPH

Lepší výber daní bude aj naďalej zvyšovať príjmy. Príspevok efektívnych daňových sadzieb (EDS) je pozitívny v celom prognózovanom období (Graf 3). Vyššiu EDS na korporátnej dani z titulu lepšieho vyrovnanja za rok 2017 prenášame do ďalších rokov. V prvom polroku 2018 stúpla EDS DPH nad úroveň odhadu z júna. V roku 2018 príjmy na DPFO a sociálnych odvodoch predbiehajú rast mzdovej bázy (viac v Boxe 1). Naopak rast zdravotných odvodov sa približuje ku rastu mzdovej bázy, čo vedie k revízii EDS nadol.

Graf 3: Vplyv zmeny odhadu úspešnosti výberu (EDS) na prognózu daní (v mil. eur)

zdroj: IFP, UložiskoIFP

Pozitívny vplyv legislatívy

Nová legislatíva ako aj aktualizácia už schválených opatrení mierne zvyšujú príjmy (Tabuľka 1). Zohľadňujeme predbežné údaje o oslobodení 13. platu. Schválené zmeny poplatku za uloženie odpadu na skládkach zvýšia príjmy verejného rozpočtu,

³ Dane sú zaradené do jednotlivých kategórií podľa toho, ktorý makroekonomický agregát má na ne najvýraznejší vplyv. SD = spotrebné dane, DPFOpod = DPFO podnikanie, DPFOzč = DPFO závislá činnosť, SD MO = spotrebná daň z minerálnych olejov, SO= sociálne odvody, ZO= zdravotné odvody.

Spotrebné dane ťahajú nadol minerálne oleje

no presúvajú tento príjem z obcí na Environmentálny fond. Za revíziou spotrebnej dane z liehu je legislatíva umožňujúca domáce pálenie destilátov pre vlastnú spotrebu.

Tabuľka 1: Legislatívne opatrenia zapracované v daňovej prognóze (v mil. eur)

Opatrenia	2017	2018	2019	2020	2021
1. Nová legislatíva (celkový vplyv opatrenia)		0	6	18	24
Poplatok za uloženie odpadu		0	10	21	28
Domáce pálenie		0	-4	-4	-4
2. Aktualizácia vplyvu staršej legislatívy (rozdiel oproti kvantifikácii z júňového daňového výboru)	-7	24	28	14	-1
Zníženie sadzby DPPO z 22% na 21% (od 2017)	-6	-7	-6	-5	-5
Zdvojnásobenie sadzby OO v reg. odvetviach (od 2017)	-1	-1	-6	-5	-9
Zavedenie 13. a 14. platu (od 1.5.2018)	0	33	39	24	13
3=1+2. Vplyvy legislatívy celkom	-7	24	34	31	23

zdroj: IFP, UloziskoIFP

Lepšie vyrovnanie DPPO za 2017

Na základe lepšieho vyrovnania korporátnej dane za rok 2017 zvyšujeme aktuálny výnos na roky 2017 a 2018. Vyrovnanie firiem podaných daňových priznaní za 99% firiem naplnilo všetky pozitívne riziká z júňovej prognózy. Preto upravujeme nahor aj odhad vyrovnaní pre zostávajúce firmy s odkladom do konca roka 2018⁴. Zvyšujeme aj odhad ziskovosti firiem pre rok 2018 oproti júňovej prognóze. Efekt lepšieho výberu v 2017 a 2018 však na horizonte prognózy tlmí pomalší rast ziskovosti firiem.

Úspešnosti výberu DPH porástla

Efektívnu daňovú sadzbu DPH opätovne zvyšujeme na základe plnenia za prvý polrok (Graf 4). EDS pre DPH za prvý polrok prekonala predpoklady júňovej prognózy a zvyšujeme ju na priemer dvoch kvartálov vo výške 15,31 % pre celý horizont prognózy. V menšej miere pozitívne prispieva aj revidovaná spotreba domácností od roku 2019. Pozitívne riziko pre úspešnosť výberu predstavuje pripravované online napojenie všetkých pokladníc na portál finančnej správy eKasa.

Graf 4: Efektívna daňová sadzba DPH (%)

zdroj: IFP, UloziskoIFP

⁴ Odklady podania daňového priznania za rok 2017 do 30.9.2018 a firmy s účtovným obdobím iným než kalendárny rok. Za rok 2018 evidujeme odklad 1,1% daňovej povinnosti.

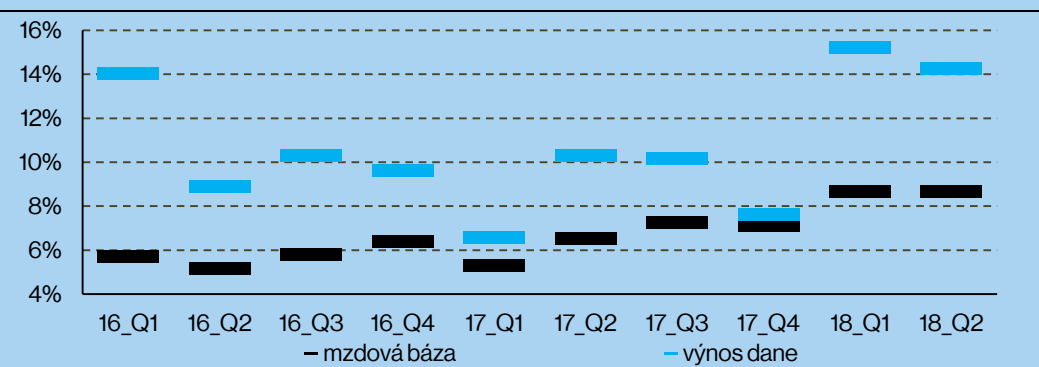
Odhad výnosu spotrebných daní upravujeme nadol. Je za tým najmä nižšie plnenie dane z minerálnych olejov, ktoré zaostáva za vývojom ekonomiky. Pozitívne riziko pre túto daň predstavuje pripravované zavedenie tzv. nanomarkerov do pohonných hmôt od roku 2020. Lepší výber spotrebnej dane z liehu prekonáva júnovú prognózu. Ostatné spotrebné dane sa vyvíjajú približne v súlade s júnovým odhadom a vývojom ekonomiky. Výnos spotrebnej dane z tabakových výrobkov mierne zvyšujeme od roku 2020.

Pozitívny vývoj na trhu práce zvyšuje príjmy. Výnos DPFO zo závislej činnosti ako aj zdravotné a sociálne odvody za prvý polrok 2018 prekonávali silný rast mzdovej bázy. Za rýchlejšim rastom výberu DPFO oproti vývoju mzdovej bázy je najmä progresívne nastavenie tejto dane (viac v Boxe 1). Sociálna poisťovňa zaznamenala v roku 2018 jednorazové príjmy z dlžného poistného. Príjem predstavuje odplatu za postúpenie pohľadávok voči zdravotníckym zariadeniam vo výške 187 mil. eur a bude predmetom metodického usmernenia ŠUSR. Rýchlejší prognózovaný rast životného minima, a teda aj nezdaniteľnej časti základu dane od roku 2019, tlmí odhadovaný výber DPFO. Od roku 2019 predpokladáme rast odvodov v súlade so mzdovou bázou.⁵

Box 1: Progresivita DPFO v praxi

Rast výnosu z DPFO za prvý polrok prekonáva mzdovú bázou ako aj júnové odhady. Rýchlejší rast daňových príjmov je v súlade s ekonomickou analýzou pre Slovensko⁶. Previs však za prvý polrok 2018 presahuje vývoj v uplynulých troch rokoch (Graf A). Zároveň je vzniknutý previs nad mzdovou bázou výrazne vyšší ako pri odvodoch. Výnos na DPFO je v plnej miere príjmom obcí a VÚC.

Graf A: Medziročný rast mzdovej bázy a výnosu z DPFO (% rastu)

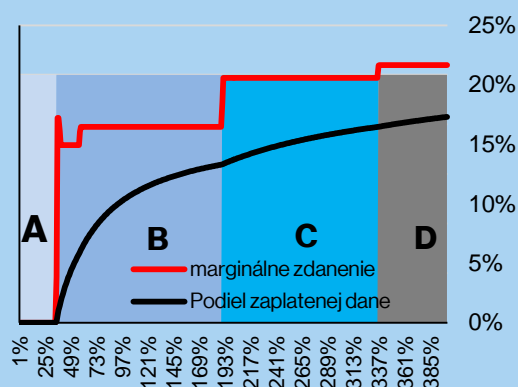
Zdroj: DP typ B, [UloziskoIFP](#)

Daňový systém SR predpokladá vyššiu daňovú povinnosť pre lepšie zarábajúcich. Nižšie mzdy benefitujú najmä z nezdaniteľnej časti základu dane (NČZD). S rastúcim príjmom ale tento efekt vyklesáva a stúpa daňová povinnosť. Zároveň mzda nad určitú úroveň podlieha druhej, vyššej sadzbe dane. Výška zaplatenej dane z posledného zarobeného eura tak rastie spolu so mzdou (Graf B – červená čiara). Daň z príjmu zamestnanca s minimálnou mzdou tvorí iba 4 % z jeho hrubého príjmu, zatiaľ čo lepšie zarábajúci zamestnanec odvádza na dani 17 % svojej hrubej mzdy (Graf B – čierna čiara).

⁵ Vid v komentár <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=10738>.

⁶ Elasticita DPFO je v slovenských podmienkach nad 1. Viac k elasticitám daní <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=11570>.

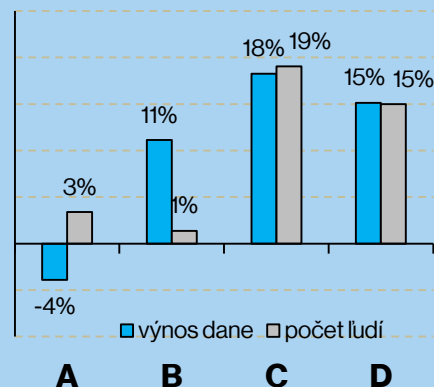
Graf B: Marginálne zdanenia pri rôznych pásmach (percento priemernej mzdy)

Zdroj: IFP, [UloziskolFP](#)

Pozn.: Daňovníci boli rozdelení do 4 kohort: A – základ dane je nižší ako NČZD, B – poberajú plnú NČZD, C – NČZD začína klesať z dôvodu vysokého príjmu, D – uplatňuje sa na nich druhé pásmo dane vo výške 25 %.

Graf C: Medziročný rast daňovej povinnosti a daňovníkov (1-2Q 2018)

Zdroj: IFP na základe údajov SP, [UloziskolFP](#)

Podľa odhadov IFP na základe údajov SP za prvý polrok 2018 rástla daňová povinnosť najmä pre zamestnancov s vyššou efektívnou sadzbou. Rýchly rast miezd viedol k presunu do pásiem, kde rastie ich daňová povinnosť rýchlejšie (Graf C – Pásmo C a D). Nárast počtu subjektov vo vyšších pásmach bol spojený s medziročným nárastom odhadovaného výnosu DPFO pre zamestnancov, pri ktorých vyklesáva NČZD o 18 % a pri platcoch druhej sadzby o 15 %.

Ministerstvo financií SR v súlade s ústavným Zákonom o rozpočtovej zodpovednosti aktualizuje a zverejňuje prognózy daňových a odvodových príjmov. Tieto prognózy boli prerokované na zasadnutí **Výboru pre daňové prognózy (VpDP) 20. septembra 2018**. **KRRZ, NBS, Tatrabanka, Infostat, SISP, ČSOB a UniCreditBank označili prognózu za realistickú.**

Viac o daňových prognózach ako aj podkladové materiály je možné nájsť na [stránke IFP](#) v časti Ekonomické prognózy ⇒ [daňové prognózy](#).

Detailné údaje o vývoji jednotlivých daňových príjmov na horizonte prognózy ako aj rozbitie príspevkov jednotlivých faktorov k aktualizácii prognózy, či podkladové údaje k jednotlivým dátam v komentári sú k dispozícii na [UloziskolFP](#)

Materiál prezentuje názory autora a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.